

Stræderne

i København

Pia Allerslev
ny kulturborgmester

"Dalle Valles" historie

"Pisserendens"
glade dage

Årgang 11 - JANUAR- 2008

TOLDBOD BODEGA
WWW.TOLDBOD-BODEGA.DK
Esplanaden 4 - 1263 København K
Tlf. 33 12 93 31

Chantilly
*Fransk
Bageri Pâtisserie*
Amager Boulevard 127
2300 København S
Tlf.: 32 95 41 77
e-mail.: durats@hotmail.com

Specialtrykkeriet
for multifarvede
LINOLEUMSSNIT
udstiller vedkommende
bymotiver

GALLERI RIMFAXE
Vingårdsstræde 20
Tirs-fre 12-17

**TIVOLI
HALLEN**
v/ Helle Vogt
FROKOSTRESTAURANT
m/ klipfisk og smørrebrød
som speciale
Vester Voldgade 91
1552 København V.
Tlf. 33 11 01 60
Fax 33 32 41 60
www.tivolihallen.dk

Interviewer: Connie Christensen
Foto: Henrik Ploug (FAF og DBA)

Ny borgmester til kulturen

Københavnerne
har fra 1. januar
fået en ny
kulturborgmester
- det er
Pia Allerslev
fra Venstre

Den nye borgmester på vej ad en af rådhusets mange gange til sit nye kontor på 1. sal.

Hvordan har din vej til borgmesterposten været?

"Jeg meldte mig ind i Venstres Ungdom helt tilbage i 1989-90, i Holstebro, og blev ret hurtigt lokalpolitisk formand der. Efter nogle år kom jeg til København og var med i det organisatoriske arbejde i Venstres Ungdom, alt imens jeg uddannede mig til folkeskolelærer. Pludselig, op til valget i 2001, kom VU'erne og spurgte, om jeg ikke kunne tænke mig at være deres spidskandidat til valget. Efter at have tænkt over det og først at have sagt nej tænkte jeg lidt videre og blev enig med mig selv om at prøve det. Så jeg stillede op og blev valgt. Jeg blev med det samme gruppeformand for Venstres gruppe, fordi vi nu var så heldige at have fået

to borgmesterposter, og Martin Geertsen, som tidligere havde været gruppeformand, skulle være borgmester. Jeg blev kastet ud i det og skulle pludselig forholde mig meget konkret til politik. Nu var det pludselig mig, journalisterne ringede til, hvis de skulle vide, hvad der

sagde, at han havde truffet en beslutning, der ikke kunne laves om. Det betød, at jeg måtte gøre op med mig selv, om jeg ville det, eller om andre skulle til."

Hvordan synes du, det står til med kulturen her i byen?

"Jeg synes faktisk, det står meget godt til. Der er et meget bredt udbud, både af breddekultur og

finkultur. Også på idrætsområdet er der en masse at vælge imellem. Det er jo klart, at den fokus, der har været på det, og de diskussioner, der har været også i den tid, Martin Geertsen har været borgmester, har genereret flere penge til området. Og så synes jeg, at operahuset og skuespilhuset er fantastiske

for vores by. Det Kgl. Teater er meget smukt og et dejligt sted, men jeg synes, det er fantastisk, at man kan bygge noget nyt, der er lige så imponerende, men med nutidens pennestreg henover. Så er der alle de små teatre, gadegøglerne osv. Jeg synes egentlig, vi har mange ting i København, som vi kan være stolte af."

Nu har du haft et par måneder til at forberede dig til posten. Er der noget, du som nyslået kulturborgmester straks vil gøre noget ved?

"Ikke umiddelbart. Det vil der nok være, når jeg kommer dybere ned i det, men jeg har fulgt med i hvad Martin Geertsen har lavet, og han og jeg ligger meget tæt op ad hinanden politisk, så jeg tror egentlig, at mange af de tiltag, han har sat i gang, er

København bliver en by, som er værd at benytte, når der skal arrangeres store ting

foregik, og jeg skulle være med til at styre gruppen. Det var jeg så i hele sidste periode. I mellemtiden har jeg fået et par børn, så da jeg blev genvalgt denne gang, tænkte jeg, at jeg ville tage den mere med ro og nøjes med at være medlem af et udvalg. Lige til Martin Geertsen ringede til mig i august og

Indhold:

Side 3-6 : Pia Allerslev den nye kulturborgmester

Side 7- 9 : Historien om "Dalle Valle"

Side 10-11: En kaserne på Christianshavn

Side 12-13: Krise på teatrene

Side 14-17: Billeder fra "Pisserenden"

Side 18-19 : Slut med Gammel Strand

Side 20: Vinder af Julekonkurrencen
Tilbud fra balletten

Side 21: Usmidige parkeringsregler

Side 22-24: Byens første lysreklamer

Side 25: Affaldsproblemer i byen

Side 26: En ny spændende forretning

Side 27: God madidé

Abonner på STRÆDERNE og få bladet til døren.
Pris 350,- kr. for et år, 11 numre (uden for centrum + porto).

Stræderne i KØBENHAVN

Udgivet af:

VK-Gruppen-Stræderne

Badstuestræde 15

1209 Kbh. K.

Tlf. 33 15 56 66

SE: 18197332

www.straederne.dk

kbh@straederne.dk

Ansvarshavende redaktør:

Henrik Ploug (FAF og DBA)

Redaktionelle medarbejdere:

Connie P. Christensen (Kommunikation og Sprog)

Per Stisen

Annoncer:

Per Stisen

Lay-out og opsætning:

Kirstine Ploug (DJ)

Fotografer:

Thomas Trane (DJ)

Kirstine Ploug (DJ)

Forside Foto:

Henrik Ploug (FAF og DBA)

Trykkeri: Glumsø Bogtrykkeri

Oplag: 6000

Pia Allerslev ny i kulturborgmesterstolen

Vi skal genere bilisterne mindst muligt både af hensyn til borgerne og bilisterne

Pia i sit nye kontor.

nogle, som jeg vil føre videre, fordi de er i tråd med mine egne holdninger. For eksempel vores kulturhuse; jeg synes, det er en fantastisk institution, og jeg vil gerne sætte yderligere fokus på, hvordan de kan bruges endnu mere, både af borgerne i lokalområderne og som hjælp til forskellige interesseorganisationer, teatre og lignende, så de får et bredere virke og kan

regeringen og andre investorer, så man får råd til det. Men jeg synes, ideen er fantastisk. At gå rundt på ramblaen en lun sommeraften, hvor det syder af liv, og der er cafeer med musik og dans, er jo vidunderligt. Der er også en anden vigtig ting i det: at man gør det lettere at være bilist. Får man bilerne uden om de trafikregulerende foranstaltninger – lyskurve, fodgængerovergange osv. – kom-

være medvirkende til at generere en masse kulturoplevelser ude omkring, bl.a. i samarbejde med bibliotekerne.”

Venstre og Socialdemokratiet støtter begge ideen om at omdanne Rådhuspladsen til en slags københavnsk rambla, hvor trafikken føres under og uden om pladsen for at give rum til små boder, cafeer og optrædende, der skal give liv og glade mennesker. Hvor langt er man med dette projekt?

”Det er på idéplanet endnu. Det kræver for det første, at man får tænkt tanken til ende, og det kræver også en væsentlig velvilje fra

mer de hurtigere gennem byen, og det bliver nemmere både at være bilist og borger i byen. Trafikken skal efter min mening under jorden. I stedet for at diskutere trængselsafgifter, høje parkeringsafgifter og hvordan man kan genere bilisterne mest muligt, synes jeg hellere man skulle diskutere, hvordan man får de bilister, der alligevel kører gennem byen, ledt gennem hurtigst og bedst muligt. Kan man siden udnytte de store arealer, der bliver til overs, til noget fornuftigt, er det jo en ekstra bonus, som københavnere får glæde af. Der bliver stillet forslag til Borgerrepræsentationen her i foråret, om muligheden overhovedet er der for et sådant projekt, og er der det, kører vi videre med det. Så må vi kontakte Christiansborg og se på finansieringen.”

En anden stor ting, som Martin Geertsen har været meget optaget af, er OL til København. Kan København magte det?

”Det tror jeg faktisk vi kan. I 2009 har vi en slags forpremiere, hvor vi skal bevise, at vi kan løfte de store opgaver. Da kommer ”World Out Games”, som er en kombination af olympiske lege og en menneskerettighedskonference for bøsser og lesbiske. Det bliver over 14 dage

med en masse kunst og kultur, et kæmpearrangement, 1/5 af størrelsen af OL. Det er stort for københavnske forhold, og der arbejdes allerede nu på høj-

tryk for at få det til at fungere. Der skal skaffes sponsorer og frivillige, og der skal reklameres for det i hele verden. Kan vi magte den opgave, er det i hvert fald første skridt på vejen til et OL her.”

Skal der bygges nyt op til arrangementet?

”Det nye 50-meter bassin i Bellahøj bliver en del af det, og der er taget højde for, at vi har de faciliteter, der skal bruges, for at vi kan gennemføre det. Det kommer også københavnere til gavn, det er jo ikke sådan, at vi lukker et 50-meter bassin, når

Det ville klæde flertallet herinde at holde fast i den lokalplan, der allerede lå.

Out Games forlader byen. Også på sportsområdet er der ved at blive bygget en stor arena på Østerbro, og der kommer også en skøjtehal. Der arbejdes stadig med planerne om en multiarena, men der er ikke noget konkret om placering endnu.”

Kunne det tænkes, at København arbejder sammen med f.eks. Malmø om disse store ting?

”Jeg synes, man skal være åben for alt. Jeg så gerne, at København selv klarer at bygge og administrere en multiarena, byen er stor nok til at kunne klare det. Men det er klart, at et OL kræver mere end vi rent fysisk kan tilbyde, vi har ikke idrætsfaciliteter nok. Om man skal køre til faciliteter i Slagelse eller Malmø er ligegyldigt, men internationalt kunne det være fint, hvis det blev Øresundsregionen, der stod for det.”

Hvordan ser du København om 10-15 år?

”Jeg tror, at der er kommet endnu mere liv i gaderne, og at nogle af de store tanker, der er tænkt, er blevet ført ud i livet. At Skuespilhuset f.eks. har tiltrukket en masse nyt teater, at Operahuset på samme måde har trukket en masse kultur til byen. At teatrene i det hele taget har skabt en masse kultur. Jeg tror, at vi vil se en by, hvor man oftere og oftere har store arrangementer, som også er til glæde for københavnere. Jeg tror på, at København bliver en

Sporten er vigtig

by, som er værd at benytte, når der skal arrangeres store ting. Vi så det senest med MTV Awards, som blev lagt her, fordi man havde en idé om, at København kunne magte den opgave, og at der var tilstrækkeligt meget liv i gaderne til at det overhovedet var interessant at gøre det. På samme måde tror jeg, vi bliver internationalt kendt for at kunne afholde store sportsarrangementer som EM og VM. I den forbindelse, og i tilslutning til de planer, vi har talt om vedrørende spørgsmålet om biler i København, har jeg en sidste kommentar:

Jeg kan slet ikke forstå, at man er løbet fra den aftale, man har indgået med staten om at give tilladelse til 500 parkeringspladser ved Skuespilhuset. Jeg har selv boet i Toldbodgade og ved, hvor svært det er at finde en p-plads. Man kan køre rundt i 20 minutter for at finde en plads. Det giver ikke mindre trafik at undlade at stille p-pladser til rådighed, for folk, der har klædt

Pia Allerslev ønsker os og læserne et rigtigt godt Nytår.

sig pænt på for at gå i teatret, vil alligevel køre i bil. Skuespilhuset kommer også til at trække folk udefra, som er nødt til at køre i bil. Det ærgrer mig, at flertallet herinde ikke vil holde den aftale, og det ser – set i lyset af de store begivenheder, vi lige har talt om – rigtig grimt ud, at København ikke er til at stole på. Det ville klæde flertallet herinde at holde fast i den lokalplan, der allerede lå.”

Man afskærer jo også mange, der bor uden for København, fra at komme i Det Kgl. Teater? Mange kan ikke komme hjem efter kl. 22. ”Netop. Argumentet er, at man kan bruge den parkeringsplads, der ligger 800-900 m væk. Men de fleste har nok ikke lyst til at gå næsten 1 km, måske i regn

og rusk, i det pæne, tynde tøj. De kører ind i bil, hvor de sidder lunt og godt, og så kører de bare hjemmefra den halve time før for at køre rundt og finde en plads. Det giver en øget trafik og gener for beboerne i indre by, som måske kommer sent hjem og ikke kan parkere deres bil, hvor de bor. For slet ikke at tale om den øgede forurening.” c.c.

CAFÉ PETERSBORG

Café Petersborg er en af Københavns ældste restauranter, hvis historie går helt tilbage til 1700-tallet.

Maden i Café Petersborg er rigtig dansk mad. Vi har altid sat en ære i at servere god, traditionel dansk borgerlig mad til en pris, som er til at betale.

CAFÉ PETERSBORG
Åbningsår: 1746

Bredgade 76, 1260 K. Tlf. 33 12 50 16
www.cafe-petersborg.dk

”Dalle Valle”

Illustrationer er fra Rådhus Biblioteket og med deres hjælp
Tekst: Steen Noreen, DJ, TV 2 Bornholm.

Hvordan et stort parti rejsetæpper kan blive en millionforretning – eller hvordan flere og flere går om ad Nørregade!

Sådan lød sloganet fra Daells Varehus, eller Daells vareskur, eller – kort og godt – Dalle Valle.

Kært barn har mange navne, og varehuset i Nørregade var et kært barn for mange tusinde danskere. Her lærte de at handle på postordre.

Har De et større parti uldne rejsetæpper liggende, så fortriv ikke, thi her vil følge en opskrift på hvordan et sådant parti rejsetæpper kan lægge grunden til et stort varehus med hele Danmark som kunde.

Her lærte de at handle på postordre

Alle læsere med bare nogle år på bagen kendte og besøgte Daells Varehus, og vi har sikkert også hver især vores eget minde fra stormagasinet, der handlede med hele Danmark, for det var jo ikke kun københavnernes varehus. De havde også Magasin, Illum og Fønnesbech, men det var Daells Varehus, der tiltrak mennesker, der ikke havde de helt store tegnebøger. Daells Varehus skulle være for alle, og alle kunder skulle respekteres lige meget, om de handlede for et par kroner eller flere tusinde. Jeg stiftede i 50'erne bekendtskab med varehuset, på indkøb med mor og søster. Jeg var meget glad for at køre i elevator og drømte om at blive eleva-

torfører i Daells Varehus, når jeg blev stor. Efter et besøg med mange ture op og ned kunne jeg om natten drømme mig ind i elevatoren i fin uniform, stoppe på en etage og råbe: 1. sal herrekonfektion og herresko – opad, opad. Eller 3. sal: legetøj og babyudstyr – nedad, nedad. Og når familien så samtidig kunne gøre et godt køb, var det gået op i en helhed.

Men Daells Varehus blev grundlagt mange år, før jeg havde fornøjelsen af at køre i elevator, nemlig i 1910. Det startede beskeden med, at brødrene Christian Daell og Peter Møller Daell satte en annonce i ugebladet ”Hjemmet”, hvor de satte et parti rejsetæpper billigt til salg. Den første ordre indløb til ”firmaet” 12. januar 1910, som således blev firmaets officielle start. De to brødre havde sat stort set alle

En af de ejendomme varehuset har ligget i.

deres sparepenge i et meget stort parti uldtæpper, som på grund af den store mængde kunne sættes til salg meget billigt. Allerede her grundlagde de ideen om at købe stort ind og sælge billigt.

Firmaet startede i Studiestræde 21, kun som postordre. Det første år var salget – overvejende manufaktur - baseret på annoncer i ugebladet ”Hjemmet” og

”Hus og Hjem”. Det første katalog udkom i 1911 og var vel mest en samling af ugebladsannoncerne. I 1912 flyttede de til Nørregade 12, hvor de supplerede postordresalget med en lille butik med et par ansatte.

Firmaet havde succes, i 1917 var omsætningen på 750.000 kroner. Handelen gik livligt, og efter nogle år var der behov for

På hjørnet af Strøget og Amagertorv havde Daells Varehus sine fantastiske juleudstillinger.

Da der var godt gang i Nørregade

Varehuset i fyrrerne.

400. Kom så ikke og sig, at nogle uldtæpper ikke kan gøre en forskel! Forretningen blev nu ind-delt som et varehus, med 14 afdelinger, mere plads. Naboejendommene samt Nørregade 16 blev købt til i 1921, men der var stadig brug for mere plads. I 1929 blev Nørregade 16 revet ned, og man begyndte at opføre den moderne funkisbygning, der ligger ud til Nørregade og Krystalgade. Bygningen stod færdig i 1937, takket være en kraftig ekspansion både i postordresalget og butikssalget. I 1928 var Daells begyndt at annoncere i de københavnske dagblade med mottoet "Flere og flere går om ad Nørregade", og det fik butikshandlen til at stige voldsomt, med 400% fra 1929 til 1937, og fra 68 ansatte til

hver med en afdelingschef. Hver afdeling fungerede som en selvstændig enhed med egen økonomi og ansvar for køb og salg. Afdelingscheferne skulle stå til ansvar for direktionen, et princip, der blev fulgt helt til lukningen af Daells i 1999.

Det nye store varehus var på 7 etager, men i begyndelsen var der kun varehus i de 3 nederste etager, resten af arkitekt Wilhelm Lauritzens spændende bygning blev brugt til postordre, systuer, indkøbsafdeling, bogholderi, direktion

I 1917 var omsætningen på 750.000 kroner

Illustration fra en af de tidlige annoncer. mv. Varehuset bragte gerne varerne ud i hele byen og rådede i disse år over 10 varebiler og lastvogne, ligesom der også var aktivitet på andre adresser i byen: Krystalgade 26 var indrettet som systue, Nørregade

nok til at kunne fylde det store udstillingsvindue ved Højbro Plads; i stedet lavede man en udstilling med mekaniske dukker og levende høns (den var nok ikke gået i dag!). Successen med disse store juleudstillinger blev holdt i hævd frem til 1980.

Varehuset var også et aktivt sted under krigen, en del af personalet var i modstandsbevægelsen. Der blev gemt folk, smuglet papir til de illegale blade og meget andet, det hele inspireret af Peter Møller Daell, der selv måtte flygte til Sverige. Efter krigen fik Daells sit eget hjemmeværnskompagni med P.M. Daells fulde billigelse, ligesom Daells Varehus startede en tradition med at have levende lys i vinduerne den 4. maj. Denne tradition holdt sig frem til 1970, hvor nye folk kom til og dermed nye skikke.

Efter krigens slutning fortsatte væksten i firmaet, der i 1947 blev omdannet til et A/S. Samme år døde Christian Daell, så Peter M. Daell måtte drive virksomheden videre alene.

Fremgangen fortsatte, og i 1953 var der 800 faste medarbejdere og 400 assistenter, der primært var i arbejde ved højtidene. Fremgangen betød pladsmangel, og Krystalgade 20-26 samt Fiolstræde 3-5 blev revet ned og erstattet med den nuværende bygning.

Det var som om intet kunne standse Daells Varehus' succes, nu fik de også hjælp fra de glade 60'ere, hvor alle så positivt og lyst på fremtiden. Man havde åbenbart fat i den rigtige forretningsform med at købe stort ind og sælge billigt, for fremgangen fulgte med ind i 70'erne. I 1974 døde den sidste af de to stiftere, Peter Møller Daell. Han havde de sidste af sine år trappet sine egne aktiviteter noget ned, men der opstod alligevel et tomrum, fordi familiens efterkommere ikke var parate til at gå ind i ledelsen. Da de to grene af familien senere gik ind i ledelsen, opstod der samarbejdsvanskeligheder, og der kunne trods den fortsatte fremgang spores en vis usikkerhed omkring kursen for firmaet.

Oliekrisen satte en stopper for det voksende forbrug, og det kunne mærkes i Daells Varehus, ligesom konkurrencen fra de nye lavprisvarehuse begyndte

at gøre sig gældende. Alligevel åbnede man i 1980 det nye bolighus i Krystalgade og supplerede med adskillige lavprisvarehuse i provinsen under navnet "Daells discount". Man forsøgte at investere sig ud af krisen ved at åbne mindre modebutikker i København, udvide postordreforretningen og åbne et varehus i Norge i 1987. Samme år lukkede møbelhuset i Krystalgade. Besparelser og nedskæringer prægede firmaet fra midten af 80'erne, hvor ledelsen gennem rationaliseringer og modernisering af det noget gammeldags varesortiment forsøgte at imødegå krisen.

Stridighederne i familien endte med, at Kurt Daell (barnebarn af Christian Daell) købte den anden gren af familien ud.

Varehuset var i mellemtiden blevet godt slidt, men der var ikke råd til renoveringer. Firmaet blev derfor solgt til Bikuben, Kommunernes Pensionsforening A/S og Pensionskasserne for Kontorfunktionærer og Lægesekretærer. Kurt Daell trådte ud af firmaet og tog bl.a. den norske postordreforretning

I januar 1999 kom det uundgåelige – Daells skulle lukke

Et af de farverige kataloger som blev sendt ud i hele landet.

med sig. De nye ejere skød mere end 230 mio i en modernisering og relancering af varehuset, men lige meget hjalp det. Omsætningen blev ved med at falde, og i 1994 begyndte man at leje store dele af underetagen ud til andre firmaer, bl.a. Netto. I 1997 solgte man postordrelelen fra, og i januar 1999 kom det uundgåelige – Daells skulle lukke.

Siden 1910 havde Daells Varehus sat sit præg på detailhandlen, og man havde lært danskerne at handle pr. postordre, en forløber for dagens netsalg. I huset er der i dag

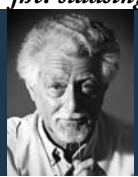
forretninger i stueetagen, mens resten fungerer som hotel.

Daells Varehus er væk; jeg blev aldrig elevatorfører, men firmaet satte et stort fingeraftryk på dansk handelsliv. Et gammelt ordsprog siger: "Det, der kommer let, går let".

Vil De læse mere om folk og hændelser gennem næsten 90 år i Daells Varehus, kan jeg anbefale Torkil Adersens bog "Varehuset i Nørregade", udgivet af Arbejdermuseet. sn

Linie fem, Nørregade og "Dalle Valle" hørte sammen.

Bådsmandsstræde på Christianshavn

Den brede voldgrav ved kasernen på modsatte bred ses Panterens Bastion med Skydeskolen for Håndvåben.

Som om der ikke var kaserner nok på Christianshavn, besluttede man i 1831 at bygge endnu en kaserne. Det skulle være en artillerikaserne, for forholdene på Strandgades Kaserne, som jo egentlig ikke var bygget til formålet, og på Wildersgades Kaserne var blevet for trange, men hvor skulle man placere den?

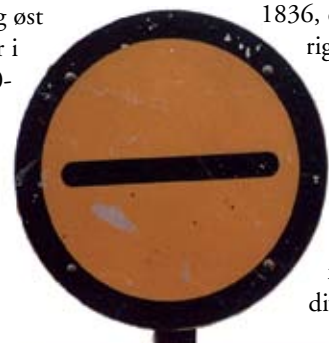
Arealerne nord for Bådsmandsstræde og øst for Prinsessegade var i begyndelsen af 1800-tallet både sumpede og våde. Der var planer om at opfylde grundene, fordi der skulle opføres et større og bedre tugthus til afløsning af det, der lå nede ved Torvet. Det blev ikke til noget, og her var et areal så stort, at det måtte være velegnet til en ny stor artillerikaserne, som da også kom til at hedde Ny Artillerikaserne

og senere Bådsmandsstræde Kaserne. Projektet var stort anlagt med en kasernebygning i 4 stokværk og 41 fag lang. Stalde til artillerihestene skulle ligge i nederste etage, og artilleristerne skulle underbringes i de øverste.

Første del af denne bygning med i alt 23 fag stod færdig i

1836, og resten er aldrig blevet bygget.

Flere bygninger var nødvendige, så der blev også opført eksercitshus og ridehus samt diverse bygninger til kanoerne og andet materiel.

Militært område.
Parkering forbudt

Da Københavns befæstning blev opgivet i 1850'erne, skulle

også Bådsmandsstrædes Kaserne nedlægges, og regeringen bekendtgjorde, at arealerne, som udgør 18 tdr. land, skulle bebygges med boliger; men det blev der ikke noget af, for krigen i 1864 nærmede sig, og militæret blev, hvor det var. Den store magasinbygning ud mod Prinsessegade blev opført i 1863, og efter -64 kom en lang bivouakstald til, som adskilte magasinet fra kasernebygningen. Den er senere blevet revet ned; men en lille rest ligger endnu i den sydlige ende ned mod Bådsmandsstræde. Også en arrestbygning blev indrettet nede ved kasernens hovedindgang, og jeg kender mere end én, som har måttet sidde 10 dage på vand og brød for, hvad der efter vore dages normer må anses for en lille forseelse så som at komme for sent til mønstring.

Kasernen blev i hele sin eksistens hjemsted for 1. Feltartilleriregiment, og den rummede i mange år Artilleriets Befalingsmandsskole. I 1940 rykkede tyskerne ind. De forlangte simpelthen plads på Københavns kaserner med undtagelse af Garderkasernen, så artilleriet måtte rykke ud og blev forlagt til Amager Fælled

Det hestetrukne feltartilleri med Bådsmandsstræde kasernebygning i baggrunden, nu er det "Fredens Ark".

i Barakkelejren, den der nu hedder Ballonparken ude på Artillerivej. Efter krigen var artilleriet tilbage, og da det nu var blevet motoriseret, var der i staldene plads til garderhusarnerne fra Næstved, når de ved festlige lejligheder skulle stille en eskadron til at ledsage den kongelige karet.

I 1971 var det slut med Bådsmandsstræde Kaserne. Hæren rykkede ud, og da man ikke fra Statens side kunne finde ud af, hvad man skulle gøre med det utroligt smukke og meget attraktive område, rykkede de unge husbesættere ind, for de var lige blevet smidt ud af Sofiegården, fordi Edel Saunte ikke brød sig om dem. Se det blev begyndelsen til Christiania, og selvom Folketinget i flere omgange har vedtaget at rydde området, så ligger Christiania der den dag i dag, for det kan være endog særdeles svært at tage en bestemmelse, og nu er det blevet en stor turistattraktion. Og det er der jo penge i! Mere ukendt er det, at Christianshavn rummer endnu en kaserne, som bortset fra

Kasernens depotbygning ud mod Prinsessegade.

Flådens rester er det eneste militære område, der er tilbage på Christianshavns Vold. Det er den gamle Hærens Skydeskole for Håndvåben. Den ligger bygget ind i Panterens Bastion med indgang fra Christianshavns Voldgade. Den er bygget i 1877 og rummer en toetages administrationsfløj og en træetages kasernefløj. Da hærens skydebaner lå på Amager Fælled ude ved Ballonparken, blev Christianshavns 4. og nyeste broforbindelse bygget fra Panterens Bastion over voldgraven til Amager Boulevard, for at soldaterne kunne marchere den vej til øvelsespladserne, og broen ligger der stadig, til stor fornøjelse for motionsløbere og alle dem, der elsker at gå

ALIDA Marstrand
Håndlavede chokolader

Bredgade 14 - 1260 København K.
Tlf. 33 15 13 63
www.alida-marstrand.dk

Det lille Apotek
Er stedet hvis man ønsker, hygge, nostalgi og god dansk mad.

frokost fra 89-
aften menu fra 98-

Store
Kannikestræde 15
Telefon 33125606
[www.
detlilleapotek.dk](http://www.detlilleapotek.dk)

Windsor Bar

Happy hours
16 - 20

KNABROSTRÆDE 5
Tlf. 33 11 98 06

Krise for Københavns små kreative teatre

Den seneste omstrukturering af Københavns teatre har fået de små teatre op af stolen

CaféTeatret i Skindergade er blandt de 11 små storbyteatre, som føler sig forfordelt i forhold til de store teatre. Vi har bedt administrator Erling Larsen kaste lys over problemstillingen:

Har den økonomiske situation for Københavns små teatre ændret sig efter den seneste reform?

”Både ja og nej. Man har fået forstærket en forskel mellem de store, etablerede teatre og de mindre teatre, som er mere eller mindre etablerede. De store teatre er nu samlet i en koncern og har fået nogle midler, som de er relativt sikre på. Vi andre er låst i en økonomi, som der ikke rigtig er nogen udviklingsmuligheder i. Derfor er vi nogle, der har råbt vagt i gevær – hvorfor har man den opdeling i de økonomiske rammer, hvorfor skal nogle sikres, og hvorfor skal andre, tilsyneladende bare fordi de er mindre, tvinges til at leve på usikker grund? Hvorfor skal det være nødvendigt? Og hvor-

for er det sådan, for nu at tage Det Kgl. Teater ind, at når en kulturminister går ud og siger, at der er flere penge til kulturverdenen, hvorfor regner man så alle murstenene med? Vi har fået en ny opera forærende, vi får et nyt skuespilhus, dog ikke forærende, men Københavns kommune skal, så vidt jeg husker det, poste 140 mio i de to nye huse om året til drift. Penge, som går fra det kulturbudget, der skulle bruges til at lave kunst for. Vi synes, det er forkert at regne disse penge ind i kulturbudgetterne, og vi synes, det er forkert, at en del af teaterlivet skal være 100% sikret, og en anden del skal leve på en meget fattigere baggrund, hvor de ikke kan arbejde på anstændige vilkår.”

Hvilke teatre er med i gruppen af dem, du kalder de store?

”Det er de teatre, der er samlet i koncernen Københavns Teater, altså bl.a. folketeatret.dk, Aveny, Nørrebro Teater, Betty Nansen

Café Teatrets administrator Erling Larsen råber ”vagt i gevær”, de små teatre er truede.

m.fl. De er nu blevet samlet til et statsensemble på lige fod med landsdelsscenerne i Odense, Århus og Åbenrå og får støtte direkte fra staten.”

Hvilke teatre mener du er kommet i knibe efter reformen?

”Det er de 11 små storbyteatre, bl.a. CaféTeatret, Kaleidoskop, Teatret ved Sorte Hest, en række børneteatre plus alle de løse grupper, som der ikke er penge til at få ind under ordningen for de små storbyteatre. Under ordningen får vi penge

fra Københavns kommune, som så får en refusion fra staten på ca. 40%. Vi råber op nu, fordi vi føler os på usikker grund. Vi har alle 11 en 4-årig kontrakt, som vi skal genforhandle, hvorimod de store teatre nu er sat permanent ind som statsensemble. Vi skal i gang med forhandlingerne her i foråret, ansøgningen er sendt ind, og så vurderer politikere og embedsmænd. Dvs. at vi ved ikke om vi eksisterer efter 31.12.2008, eller om vi får støtte. Det er jo sket før, at støtten er taget fra nogen og givet til andre. Det er en usikkerhed, som vi ikke synes er rimelig, vi synes, vi har lige så meget ret til at eksistere på anstændige vilkår som de store.”

Hvor meget støtte er der pr. sæde i de forskellige teatre?

”Der er meget stor forskel. Som jeg husker det, gives der ca. 3 gange så meget pr. sæde til Det Kgl. Teater som til de små teatre, og de store teatre ligger et sted derimellem. På de små teatre, som har færre pladser og dermed ringere indtjeningsmulighed, mener jeg, at støtten er kr. 261 pr. billet. Jeg mener, at Det Kgl. Teater får omkring 900 kr. og de store teatre ca. 600 kr. pr. billet. I øvrigt er publikumstallet stigende på de små teatre og faldende på de store. En anden ting, der skal med omkring økonomien, er at der blev lavet en undersøgelse sidste år, der viser at for hver krone, der gives ud til kultur, kommer der 3 kroner igen i direkte indtægt til hovedstaden. Af de tilskudskroner, vi får, kommer desuden mindst 30, nærmere 50% tilbage i form af skat og moms, så kulturbudgetterne er

ikke så store, som der bliver påstået, og de er i hvert fald ikke stigende, snarere faldende.”

Er der forskel på ansættelsesformerne for kunstnerne på teatrene?

”Ja, meget stor forskel. Vi på de små teatre, med den økonomi, vi har, kan kun ansætte på minimumslønninger, dvs. for øjeblikket ca. 22.000 om måneden for 3 måneder ad gangen. De store teatre har en bedre økonomi, de kan måske komme op på 30-40.000. Her på teatret har vi kun én fastansat, de øvrige er projektansatte, også ledelsen; vi får løn i max. 9 måneder om året. Resten af året, det er som regel sommerperioden, må folk gå ud og tjene penge et andet sted, eller gå på understøttelse, så længe de får lov til det. Vi lever som teaterledelse med den usikkerhed, at vi risikerer, at kunstnerne går andre steder hen, fordi vi ikke kan tilbyde 100% ansættelse. Og de folk, der er her, lever med den usikkerhed, at vi hvert 4. år ikke ved, om vi er købt eller solgt.”

Vi har også...

- Udstillingssystemer
- Bannere
- Magnetskilte til biler
- Brevpapir & kuverter
- Papir til kontormaskiner
- Flyers
- Menukort
- Skilte
- Visitkort
- Tryk på t-shirt
- Prislister
- Folie til butiksvinduer
- Plakater
- Julekort

Vester Kopi Norregade 7 • 1165 København K • Tlf.: 33 14 58 33
Mail: noe@vesterkopi.dk • www.vesterkopi.dk

Wrangler **Lee**

JEANS STORE Cph

www.jeansstore.dk

Larsbjørnsstræde 19 - 1454 Kbh. K. - Tlf. 33 32 38 22

webshop på www.jeansstore.dk

**MASSER AF GODE UDSALGSTILBUD
SE UDSALGSVINDUERNE**

ILETA FRIMÆRKEHANDEL

50 ÅR I FJOLSTRÆDE

Fiolstræde 20 - 1171 København K. - Tlf. 33 12 91 23
FREDAG ÅBENT TIL KL. 19 - LØRDAG TIL KL. 16

"Pisserenden" et stræde i vores by

Pisserendens Guldalder 1968 – 1983
udstilling hos Vester Kopi i
Nørregade 7 fra 3. januar til 31.
marts

Et af udstillingsvinduerne hvor fotograf Freddy Tornbergs fantastiske fotografier danner baggrund for alle de mange effekter, som er indsamlet for at vise hvad der skete dengang.

Pisserenden er et gammelt kælenavn for de to stræder Larsbjørnsstræde og Teglårdstræde, hvor bittesmå lejligheder, brændevinsbrænderier med kreaturer i baghusene, en lang række ydmyge værtshuse og et fæstekontor for mandlige landarbejdere var forudsætninger for et bramfrit og muntert liv i gaden. Det var her de udsanerede ludere fra Farvergade og Vandkunsten fandt rasende billige udstillingsvinduer og mellem 1920 og 1970 var Pisserenden midtaldersbyens eneste luderkvarter. Tolerant, gæv, støjende og ligetil. Men det var langt op i

1960erne ikke et kvarter, hvor pæne folk kom eller ligefrem boede. Det var værre end Adelgade og Borgergade, som man sagde i Hellerup. Så sent som omkring 1980 måtte kvartersavisen "Pisserendens Papirtiger" udkomme i en pænere version som "Rendestenen" for at tiltrække annoncører. Dog trykt på dybtgult papir!

Det hele startede i Butikken SUPERLOVE, der lå under Københavns ældste frisørforretning i Larsbjørnsstræde 13. Her

udkom Danmarks første rigtige rock- og hippiemagasin Superlove og det blev en kolossal succes hos unge over hele landet. Kælderbutikken solgte de nu så berømte 60'er rock-lp'er og posters med Mick Jagger og Ho Tchi Minh til utallige ungdomsværelser. I marts 1968 fandt butikkens Annette og George et uanstændigt billigt og forsømt kælderlokale i Larsbjørnsstræde 21 få huse længere nede til de to unge globetrottere Jim og Carlos og Jims

Nøglerne der tilhørte Winther, "Kongen af Pisserenden" grand danois Provo. I april 1968 begyndte Pisserendens korte kulturelle guldalder. Idédynamoen James (Jim) Scott Manning fra Chicago blev nu både pioneren inden for håndlavede læderting som bælt, remme, støvler og tasker, men også med sin cool lifestyle, antikke Harley Davidson og bistroen "Jim's Truck Stop", hvor han var en foregangsmand i lækre amerikanske sandwiches. Pludselig var de forsømte ludergader Larsbjørnsstræde og

Forskelligt læderarbejde fra værksteder i området.

Teglårdstræde sammen med et par nabostræder centrum for Danmarks nye ungdomskultur. Kendte rockstjerner fra USA og England gik ind og ud hos Jimmy og nogen fik sig en joint. Kokke fra Japan og Frankrig, lædersmede fra Holland, USA og Mexico: også indvandrere faldt for det alternative miljø, som de opdagede og snusede til i Pisserenden.

Birte Loksø var der nu med zenfood og jazzarrangementer i Teglårdstræde, hvor Dexter Gordon og Ben Webster havde deres gang, Lisbeth og Ronni åbnede deres Urtekram i Larsbjørnsstræde 20 med et farvestrålende vægmaleri af Marianne Rydval. Nørrebrodrengen, keramikeren Ole Janus solgte afghanske hyrdepelse og nepalesiske trøjer i Teglårdstrædekrydset, Erik Klixbøll reusserede med norske og islandske sweatere, Porno-Vagn havde frække blade, Søren Pedersen, Rolf Bülow

Det var langt op i 1960erne ikke et kvarter, hvor pæne folk kom.

og Morten Søndergaard åbnede i 1971 Fantask, Københavns første rene tegneseriebutik med danske og amerikanske blade. Nordmanden Roger og bornholmeren Jørn importerede kasseret fløj fra New York og solgte brugt dansk militærtøj i den kælder

i Larsbjørnsstræde, hvor der nu ligger en kaffebær. Pisserenden blev med ét et slaraffenland for de alternative i Danmark. Alle disse ting lyder jo ikke af meget i dagens Danmark, men for 35 år siden var det helt vildt sygt, som unge siger nu. Både mænd og piger gik med langt udslået hår og trompetbukser, der sad så stramt, at de lignede lyseblå pølseskind, mænd bar ofte en bredskygget cowboyhat og et tyndt overskæg, pigerne bar broderede skuldertasker og ditto halstørklæder og keramikperlehalsbånd. Korte og lange håndsyede læderstøvler var almindelige og læderlivremmene havde overdimensionerede dekorative metalspænder.

Det nære Latinerkvarter og de mange bogantikvariater havde i forvejen

tiltrukket forfattere som Elsa Gress og Poul Vad og en række musikere, der kom hos Engelke Tvermoes i hendes keramikværksted i Bagergården. Men fra 1968 var det totalt trendy at bo og arbejde lige her. Ikke engang Christianshavn kunne hamle op med Pisserenden, dog

Larsbjørnsstræde en aften i år 2008. Til venstre i billedet ses den franske restaurant "l'éducation nationale".

holdt Gasolin på sin bydel. Instruktøren og skrædderen Jean Voigt, sangerne Arne Würgler, Povl Dissing og Benny Holst, parret Rebekka Brüel og Troels Trier, kunstnerne Bjørn Nørsgaard, Lene Adler Petersen, Peter Lautrop og Kirsten Ortved, impresarioen Peter Abrahamsen, tegnerne Grete Lis Hansen og Claes Movin, journalisterne Erik Thygesen,

Gregers Dirkinck Holmfeld, Nils Ufer, Jacob Ludvigsen og Mette Fugl, fotograferne Steen Larsen og Freddy Tornberg og digteren Lola Baidel, flere og flere gik om ad Pisserenden dengang. Også det store udland sendte gæster som beatpoeten Allen Ginsberg og Nico fra The Velvet Underground. Sankt Peders Stræde 28-30 husede et aldrig før og siden oplevet eldo-

Der har altid været liv i stræderne i det gamle København

rado af utallige alternative tidskrifter (fx Levende Billeder), forlag (fx Tiderne skifter) og kunstnere, tegnere, musikere og bands som Sods, senere Sort Sol, Sneakers og Moon Jam. Det blev Knud Odde, Steen Jørgensen og de andre rød-der, der lukkede og slukkede som de sidste i perioden. De hang fra 1982 ud på Peter Gerholms stadig eksisterende Café Floss i Larsbjørnsstræde og havde øvelokaler hos kongen af Pisserenden Leif Winther i Sankt Peders Stræde 30. Winther var i de år gadernes kendteste skikkelse og altnuligmand. Han var god til at tage gas på politikere, politi og spekulanter og kunne på ingen tid organisere fester og koncerter. Og altid god for hårrejsende historier. Men da der blev for kedeligt i Pisserenden, flyttede han til Bornholm.

Gadefest med øl og dans.

Bøsser, ludere, originaler og folk, der ledte efter billige brugte bøger, havde i en meneskealder haft fede tider i Pisserendekvarteret. Op til elleve værtshuse i kvarteret inviterede de homofile, som de kaldtes dengang, indenfor. Her i kvarteret kunne de færdes i

fred. Næsten samtlige ejendomme i Teglårdstræde og en håndfuld i Larsbjørnsstræde og Sankt Peders Stræde gav i dagtimerne husly til vinduesprostitutionen. "Gab", "Guldklumpen", "Røde Anni" og de andre var ikke de yngste længere, men det gjorde ikke spor, for kunderne var heller

op, og lørdag-søndag var der lukket. Kondom var obligatorisk. Både piger og kunder satte pris på et trygt miljø uden fare for at blive smittet med et eller andet. For at undgå graviditet blev pigerne hjemme i de usikre dage, og indtægtsstabt tog man som en selvfølgelighed. Til

Kendte rockstjerner fra USA og England færdedes i gaden

ikke grønskolinger længere. Dette bevirkede, at smørrebrød og spiritusvarer var i top i de lokale butikker, og en del skolebørn fik fritidsjob hos de flinke madam-mer. De gik tur med vovserne og hentede lækre ting hos "Panserslagteren" eller hos Helge og Aase i kiosken. Miljøet havde sine uskreve love. Man rørte aldrig kundens tegnebog, narkotika var bandlyst, fremmedarbejdere blev aldrig nikket

gengæld slap man også for at betale vindueslejen. Når det regnede, kunne der godt være langt mellem rærene på gaden. "Hvor er her keedeagtigt i dag", råbte pigerne så over til hinanden. Mange mænd var stamkunder, som indfandt sig på et aftalt tidspunkt, for eksempel hver anden torsdag på vej hjem efter arbejdet, når de havde fået udbetalt deres løn. Der udviklede sig i det hele

En januar dag godt med sne. Til venstre ligger Helges kiosk.

taget et trygt forhold mellem kunder og piger. Man gav fødselsdagsgaver, blomster, eller et par sokker. Af og til skete det, at en kunde døde af hjertestop, midt under udfoldelserne. Så blev han klædt pænt på og båret ned, før man ringede efter ambulancen, af hensyn til hans pårørende. Når en pige døde, var alle pigerne med til begravelsen, om det var fra Vor Frue eller helt ude på Bispebjerg. De havde også noget, de kaldte socialkontoret i den

af gademiljøet. Hash-Erling, Porno-Finn, Spille-Erling, Rudolf, Røde Tage med flere kunne altid få en tjans og en, gerne flere bajere her og der. Nogle af dem passede vaskemaskinerne og tørretumblerne i Ole Janus' vaskekælder på hjørnet af Teglårdstræde og Sankt Peders Stræde, og når ejerne af vasketøjet ikke havde været flinke, så kunne der godt mangle en af Stenstrømskjorterne efter tørringen.

Så var der selvfølgelig de tosse- de. "Vimmer i Kulkassen" var blot en af de mange forliste og skrupskøre originaler, der kunne bo billigt og anonymt i de tolerante gader. De mange små et- og toværelses lejligheder kunne fås for en slik, selv om Huslejenævnet krævede, at man var gift og trængende. Alle disse kvinder og mænd og ikke mindst denne lave husleje har givetvis været med til, at de små forhutlede stræder blev en magnet for kreative unge tilflyttere fra provinsen og udlandet.

De små forhutlede stræder blev en magnet for kreative unge

Tyveri og slagsmål kunne ikke undgås, og en lokal jurist skrev i 1963 "Skaal!", en hel bog om alkoholismens svøbe i kvarteret. Unge mænd uden arbejde og uddannelse var en anden del

Berit Sørensen og Jan Janssen er her ved at gennemse billeder til udstillingen.

Alt har sin ende: kommunens saneringer med nedrivning af mange side- og baghuse og derefter sammenlægning af forhuslejligheder efter 1982 klippede de kreative strenge over og indenfor en halv snes år var miljøet lige så stille tørret ud. Lidt af den ramme urinlugt var måske tilbage, men guldalderen havde fået en ende ... I Amsterdam og Bryssel fandtes samme slags kvarterer, og også der gik det nogenlunde på den samme måde med henholdsvis Jordaan og Marolles, fra slum til kreativitet, siden til smartness og til sidst til yuppieghetto og designerbutikker.

Beboerne kæmpede en brav kamp mod de to saneringsselskaber, overborgmester Weidekamp og magistraten, og der var nederlag og der var sejre. Men de færreste udsanerede havde råd til at vende tilbage til de nu lidt større lejligheder med bad. Befolkningstallet halveredes indenfor en kort årrække. Derfor måtte slagteren og andre lokale butikker give op. Til gen-

gæld blev facaderne fornyet og malet i friske lyse farver. Flere og flere tøjboutikker overtog de ledige butikslokaler. Pisserenden lever i dag af sin egen myte, og nye generationer af unge er fulgt efter deres far og mor.

Fanny Knight, Jan E. Janssen og Michael Lagoni der har stået for udstillingen.

Der arrangeres en byvandring i forbindelse med udstillingen Gå med i en guided tur i Pisserenden. Fredag, den 28. marts, kl. 17 - 19. Mødested foran Vester Kopi, Bispetorv. Max. 30 deltagere. Rundviser er lokalhistoriker Jan E. Janssen fra Larsbjørnsstræde. Tilmelding hos Vester Kopi.

GALERIE HELTH

Asger Jorn
Henry Heerup
Lise Blaaberg
Christian Tøngø
Alice Hansen
Kamilla Lynggaard
Jens Galschiøt
m.fl.

Sofiegade 4
DK-1418 København K
Tlf. 32 96 95 15
arne@galeriehelth.dk
www.galeriehelth.dk

Farvel til Gammel Strand

Vi har netop passeret 50-årsdagen for Københavns Fisketorvs udflytning fra Gl. Strand, torsdag den 2. januar 1958.

I den anledning skrev min far, professor, violinisten Erling Bloch på Gl. Strand i sin kronik i Politiken torsdag den 2. januar 1958 således: "Nu drog hele fiskefolket af med klingende musik i spidsen for optoget. Der fornemmedes noget, der lignede en skælven i stenbroen, og den forplantede sig til den smukke husrække, som gennem tiderne har formået at bevare den oprindelige lette bue".

Fisketorvet forsvandt den dag og dermed et stykke københavnerhistorie.

Aktivitet med fiskehandel, et fantastisk liv i København, som gav beboerne frisk fisk.

Her levede i stenalderen vore forfædre af de østers, de kunne skrabe af bankerne derude. Senere blev strandbredden anløbsplads for fiskerbådene. Absalons borg blev

til Københavns Slot, senere kom der andre slotte – 3 i alt – beviserne er dernede i kælderens under det nuværende Christiansborg. Der blev stillet store forhåbninger til Gl. Strand, da fisketorvet forsvandt. Der var mange planer, men ak, det blev til en stor parkeringsplads med parkometre og alt, hvad det førte med sig.

Så langt om længe blev pladsen renoveret og fik sit nuværende udseende. Det tog sin tid, ja, mange, mange år for at være helt korrekt.

Nu sejler de store både med turister fra Gl. Strand rundt i kanalerne og ud i den store havn. Her er sommerliv med 5 fortovsrestauranter langs den

buede husrække og mange mennesker på bryggen.

De store træer på pladsen skaber skygge til den, der har fået nok af solen, der så rigt bestråler den gamle strand – for at bruge en poetisk vending. På de grønne bænke sidder blandt andre kvarterets beboere og nyder synet af slottet, Thorvaldsens Museum og Slotskirken. Mange af dem har boet her i en menneskealder.

Hele sommeren fra maj til oktober er der loppetorv både fredag og lørdag. Det var der også i gamle dage, kludetorvet blev det kaldt i 1860'erne, det lå neden for Assistenshuset, det nuværende kulturministerium. Det smukke hus står på pæle på den opfyldte strand, ligesom hele kvarteret, incl. Nybrogade. Den øvrige del af pladsen var forbeholdt fiskerkonerne fra Skovshoved, der hver dag gik den lange vej ind til Gl. Strand, slæbende på deres kurve med de fisk, som deres mænd havde fanget i det af fisk så rige Øresund. En fiskerkone er der endnu ved Højbro, hun hedder Doris og er højt elsket af sine mange kunder, der også kommer langvejs fra. Det nuværende loppetorv holder vi københavnere – sammen

med turisterne – meget af, og mangt en blå juleplatte fra Den kgl. Porcelænsfabrik bliver bragt ud i verden som rejsesouvenir fra Danmark.

Nu skal vi så igen sige farvel, og denne gang gælder det hele den gamle strand. Nu skal der være metrostation med to nedgange – en ved Højbro og en her på pladsen med de 2 store platantræer. De er for øvrigt fredet og er plantet i sin tid til ære for arkitekt Erik Møller.

Man påstår, at pladsen bliver en oase uden biler – en oase med cykelstativer og cykler i hobetal. Vi ser det jo de steder, hvor de første metrostationer er.

Kan man kalde torvet foran Magasin du Nord for en oase? Der er ingen træer, ingen bænke. Kolde pyramider i glas har bemægtiget sig torvet – plus en elevatorskakt. Ja, det skal der til, men oase er det ved Gud da ikke!

Er det virkelig Gl. Strands fremtid? Blev det det endelige resultat af Fisketorvets maleriske forsvinden 2. januar 1958?

Man har talt om mange både i kanalen, hvorfra der kunne drives handel, så man ikke mistede det folkeliv, der skal være i en by med borgere og dem, der kommer langvejs fra for at nyde det for byen så enestående sted.

Nu graves der så et par dybe huller i den gamle strand – det vil tage nogle år, men hvad har vi at se frem til, alle vi der kommer her og holder af dette enestående historiske sted.

Der er 7 smukke steder i verden. Gl. Strand er et af dem, hvor de andre er, må man selv afgøre.

Fæld en tåre, vi tager om få år afsked. Men et lille håb er der vel for, at de, der har ansvaret for metroens placering, besinder sig og finder et andet sted, hvor stationen ikke skader nærværdigt så meget, som den vil gøre på byens gamle strandbred. hb

L'education nationale

Fransk Bistro

Nanna & Eric

Larsbjørnsstræde 12
DK-1454 København K
www.leducation.dk

Tlf. 3391 5360
Mandag-lørdag 11.30-24
Søndag 16.30-22

**Perfekt håndværk
lavet med hjertet**

Juveler Ethan Lindhardt
Admiralgade 20
1066 København K. - Tlf. 33 16 32 25
E-mail: flem4@hotmail.com - www.ethanlindhardt.dk

TIFFANY lamper

Ny adresse

**Housewarming
Gammel Kongevej 70
1850 Frederiksberg C.
Tlf. 3332 1893**

Åbningstider: 12:00-17:30 - Lørdag: 11:00-14:00

Dansk smørrebrød serveret i nye, friske omgivelser

Restaurant M
Store Kongensgade 56
Tlf. 33 15 85 77
www.restaurant-m.dk

Man-lør 11:30-16:00
Åbningstiderne udvides gerne til private selskaber.
Vi leverer også ud af huset.

Ballet for sjov på Det Kongelige Teater

Vild med dans? Så er der mulighed for børn i alderen 6-9 år at prøve kræfter med det ypperligste inden for dans. Den Kongelige Ballet byder nemlig indenfor til en lektion gratis undervisning i kongelige trin. Det sker tre lørdage i træk, den 19.1., 26.1. og 2.2. i det traditionsrige Balletgartneri på Det Kongelige Teater på Kongens Nytorv. Som noget helt nyt vil de deltagende børn den sidste gang rykke undervisningen til Gamle Scene, hvor pårørende

vil have mulighed for at se resultatet af undervisningen på den smukke, gamle scene. Man behøver ikke at have gået til hverken dans eller ballet før. Bare man er frisk og har lyst til at prøve kræfter med den mest elegante og krævende form for dans. Skriv en mail til balletskole@kglteater.dk med navn, alder og adresse.

For yderligere information kontakt Thomas Beck Sørensen pr. mail tbso@kglteater.dk eller

på tlf. 33 69 66 10. Læs mere om Det Kongelige Teaters Balletskole på www.kglballetskole.dk.

Vinderne af Julekonkurrencen

Blandt de mange svar på Strædernes julekonkurrence har redaktionen, med behørigt tørklæde for øjnene, udtrukket følgende 3 vindere:

Henrik Lund
Lille Sønderovldstræde 4, 2.th.
1421 København K

Jette Houllind
Nakskovvej 17, 1.th.
2500 Valby

Jørgen Christiansen
Rosenvænget 2 A
4640 Fakse

Alle 3 vindere vil få besked om det arrangement, forlaget vil iværksætte, og hvor vinderne får overrakt et eksemplar af bogen.

Stadig flere problemer i byen

Foto: Henrik Ploug, FAF
Tekst: Connie Christensen

Nye regler for parkering gør livet surt for mange små erhvervsdrivende

Forvaltningen har tilsyneladende overset en gruppe erhvervsdrivende, som med de nye regler kommer voldsomt i knibe; netop denne gruppe erhvervsdrivende udgør en væsentlig del af handelslivet i indre by.

Som reglerne var før, kunne en mindre virksomhed med op til 5 ansatte købe en erhvervslicens til kr. 1.475 årligt. Denne licens muliggjorde parkering for virksomhedens bil, også hvis bilen var indregistreret til kombineret erhverv og privatkørsel. Dermed kunne indehaveren nøjes med én bil.

Med de nye regler tvinges virksomheden til at anskaffe en ekstra bil, idet man nu kun kan få erhvervslicens til biler, der udelukkende må anvendes til varetransport. Det vil sige, at indehaverens varebil med tilfaldelse til privat kørsel nu ikke længere kan parkeres ved virksomheden, eller i hvert fald kun mod den exorbitante takst for privat parkering. Resultatet for København er nu 2 biler i byen

fremfor 1, hvilket ikke er det erklærede formål med omlægningen af reglerne.

Vi skal opfordre kommunen til at revurdere disse regler, førend de små erhvervsdrivende, som der stadig er nogle af i byen,

drives til at lukke deres forretning. En bykerne uden et levende, varieret forretningsliv kommer til at stå som en uinteressant kulisse. c.c.

Vester Voldgade fredag den 11. januar 2008 kl. lidt over halv tolv, det er ved sådan et syn af næsten ingen biler, at man undrer sig over bystyrets ustandselige nedskæring af vores anvendelse af bilen til varetransport for små virksomheder.

Byens lys - Københavns første lysreklamer

Fra lysreklamer til kendt karika-
turkünstler.

Lysreklamerne kom til byen.
For lidt over 100 år siden
begyndte reklamerne at lyse op i
de københavnske gader.

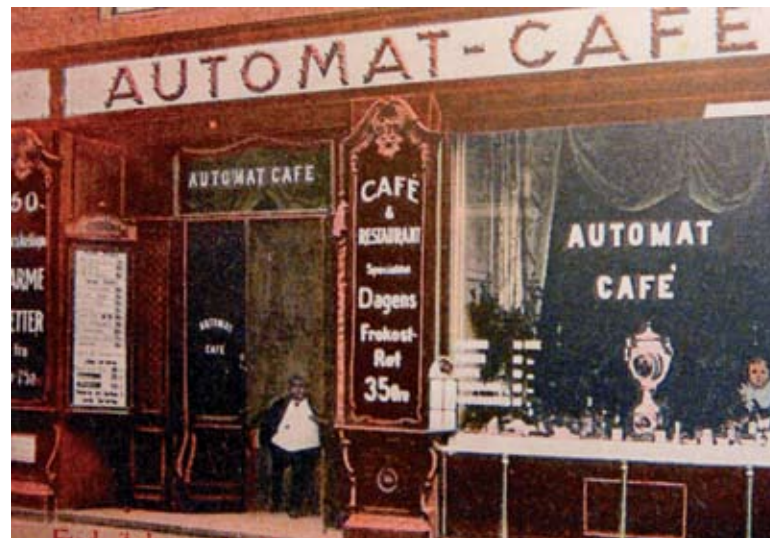
To brødre fra familien
Kjeldgaard med adressen Gl.
Mønt 26, 5. sal arbejdede
sammen om at skabe en af
Københavns førende lysreklame-
virksomheder.

Det var brødrene Peter Martin
og Marinus Kjeldgaard; deres
fælles succes gik godt nok over

styr efter få år og endte med et
dramatisk opgør mellem de to
brødre, men for Marinus var det
måske et held, for han tog til
Paris og fik udlevet sit kunstne-
riske talent. Hans provokerende
fotomontager på forsiderne af
det franske blad "Marianne"
blev kendt langt ud over de
franske grænser, ikke mindst af
de nazistiske ledere i Tyskland
før krigen.

Men tilbage til lysreklamerne:

Den økonomiske
ledelse af lysreklame-
firmaet Brdr. Kjeldgaard vare-
toges af storebror
Peter Martin, mens
den kunstneriske
og til dels tekniske
ledelse var Marinus'
afdeling. Han var
uddannet maler-
svend hos maler-
mester Thomsen på
H.C. Ørstedesvej og havde under
læretiden boet hjemme sammen
med sine 6 brødre på Gråbrødre
Torv 3, 1. sal (inden familien
flyttede til Gl. Mønt).

Frederiksberggade 25, en af de første lys-
facader firmaet lavede i 1907.

Annonce i telefonbogen, temmelig
stor i forhold til sine konkurrenter.

Under sin læretid blev han
optaget på Kunstakademiet,
hvor han på Den Almindelige
Forberedelsesklasse gik i 5
semestre. Marinus gennem-
førte aldrig Kunstakademiets
uddannelse, men han fik dog
lært nok til at få en kunstnerisk
løbebane.

Københavns nystartede lysre-
klamefirma fik god glæde af
Marinus' kunstneriske talent
for at male og designe lysskilte,
ligesom han kunne anvende sin
uddannelse som bygningsmaler,

Marinus Kjeldgaard som 21 årig fotograferet
hos Newland i Købmagergade 6.
når der skulle males på de store
glas til facader og skilte.

Starten var vanskelig. De tjente
ingen penge, men sammen med
en nyansat, Ivan Petersen, gik
Marinus i gang med at få fir-
maet på fode. De var energiske,
og deres arbejde gav resultater.
Om dagen var de rundt på
salgsarbejde til de københavnske
forretninger og firmaer, derefter

De 7 brødre Kjeldgaard
poserer på linie for
fotografen, forrest står
den ældste bror Peter
Martin og Marinus
står trediesidst med
hånden i vesten.

Her ses nogle af de
første taglysreklamer
på de
Københavnske huse.
De første lysreklamer
var
i øvrigt whiskyrekla-
mer.

Han blev billedmager

Artiklen er skrevet på baggrund af Gunner Byskovs bog om Marinus Kjeldgaard og hans værker. I næste nummer af STRÆDERNE i København fortsætter vi med historien. Billedmaterialet er leveret af Gunner Byskov, Fotografisk-skole i Viborg.

gik aftenen og det halve af natten med at lave skitser og kalkulationer på de forskellige skilte og facader. Ved hjælp af elektriske relæer kunne der skabes forskellige blinkende lyseffekter, og Marinus fik bygget store relæstationer, som kunne styre forskellige effekter i store og små lysreklamer. Han titulerede nu sig selv "ingeniør", som ikke var en beskyttet titel.

at lyse op i København, og det tog fart. Marinus og hans bror blev aldrig forsonede, og Marinus tog til Paris uden noget særligt på lommen. I Paris slog han kraftigt igennem på bladet "Marianne" med sine stærkt politiske fotomontager.

I næste nummer af "Stræderne" følger historien om Marinus' montager. hpc

Fotomontage til bladet Marianne 8. februar 1939 med teksten: Dr. Gobbels: Og hvem er Deres forældre, hr. professor? Professor Einstein: De samme som Deres, tror jeg.....aberne!

Kun 2 år efter Brdr. Kjeldgaards start kom bruddet. Brødrene var trods familiebandene nok for forskellige, den ene med en forretningsteknisk indstilling og den anden med en kunstnerisk vinkel på sagen. Lysreklamerne fortsatte med

Ingen styr på flaskeaffaldet

Tæt på Christiansborg, på indre bys pladser og rundt i stræderne flyder det med affaldsglas

Tomme flasker og andet glasaffald har vi alle fået at vide, at vi skal komme i de dertil indrettede containere, og de fleste af os har det heller ikke godt med at smide glas ud sammen med køkkenaffaldet. Problemet er bare, at der er for få containere, billeder som dette er ikke noget særsyn i København. Det skæmmes vores by, og det er dårligt for miljøet, for når containeren er fuld, bliver glasset enten smidt andetsteds i gaden eller også kommer det med hjem i affaldsspanden i gården, sammen med det øvrige husholdningsaffald, fordi der ikke kan sorteres her.

Kunne der ikke blive opstillet nogle flere containere, eller måske kunne skraldebilen indrettes til at tage flasker med, når de alligevel henter affald i gårdene?

c.c.

Nyboder Boghandel & Antikvariat
Store Kongensgade 114
1264 København K.
Tlf. 33 32 33 20
nyboder@bogpost.dk

Bøger i tre etager

Førende specialister i
militaria
sefart
biler/busser/tog
fly

Kif Kif

Det tager kun tusind og en time
at købe ind i Kif Kif

Marleen Hvidtfeldt i sin spændende forretning.

Kompagnistræde har fået en ny og spændende forretning, som har specialiseret sig i interieur og kunsthåndværk fra Marokko.

Marleen Hvidtfeldt er den lykkelige ejer af forretningen, som hun driver sammen med sin mand Nour-eddine Idrissi, der er marokkaner. Via ægtefællen og mange besøg i Marokko har hun gennem et kvart århundrede brændt for marokkansk

brugskunst og samlet viden herom, så da forretningen blev ledig, kunne hun se store muligheder for indretningen, og derved for at få brugt sin store viden, på trods af at de i forvejen allerede havde forretningen Marrakech på Åboulevarden.

Forretningen er forskudt i to plan og osse langt væk af hygge, et sted hvor man kan bruge tusind og en time for blot at

Det er et forretningslokale, der byder på fantastiske udfordringer.

se på det store udvalg blandt andet inden for marokkopuder, smedejernsstole, mosaikborde, kelim, marokkanske tebakker og meget mere.

Allerede nu, efter kun to måneder, har mange kunder vist stor interesse for alt det håndlavede boligtilbehør, også mange svenskere har fundet vejen forbi Kompagnistræde 30.

Marleen har indrettet sin forretning meget stemningsfuldt, med alle varer sat op i grupper, så det er nemt at overskue og næsten fremstår som et privat hjem.

Et af forretningens store trækplastre er selvfølgelig marokkopuder, en rigtig klassiker, i mange forskellige størrelser og farver.

Foto: Henrik Ploug, FAF
Tekst: Per Stisen

God madidé

”Staldfidusen”
er trækketiden i
kryddersovsen!

Café Petersborg i Bredgade er blandt de ældste restauranter i byen. Her er den gode, danske mad i højsædet, men til en pris, hvor alle kan deltage.

I køkkenet forklarer Claus Hansen, som igennem 13 år har lavet mad til ”Petersborg”, hvordan den gode biksemad bliver til:

Først tager vi letkogte kartofler i småstykker og rister dem gyldne på en pande. Så op med dem i en skål og dryp med engelsk sovs og HP-sovs. Dernæst steges skivede løg bløde og kommes sammen med kartoflerne. Til sidst ristes kødet, helst svinehakke.

Nu blandes kartofler, løg og kød sammen på panden, hvor det skal stå og trække i kryddersovsen, helst 6-7 timer. Varmes forsigtigt op og serveres med rugbrød, rødbeder og spejlæg.

Kenneth's Cykler

- Værksted
- Nye cykler
- Alt inden for tilbehør

Nørre Voldgade 27 • Tlf. 3333 8458
Åbent: Man-fre. 8.00-17.30 • Lørdag lukket

HUSK ! VALENTINE'S DAY

DESSERTDRAGENS KAGEVÆRKSTED
SKT. PEDERSSTRÆDE 26
Tlf. 33 12 KAGE

H. DANIELSENS

KRONQUIST EFTF. APS
LÆDERSTRÆDE 11
1201 Copenhagen K
Tel. + Fax 33 13 02 74
Mail: jk@danielsensilver.dk

AMAGERTORV ØSTERGADE
LÆDERSTRÆDE
OLD FISH MARKET

ANTIQUES
GOLD
SILVER
SILVER PLATE
PORCELAIN
CHRISTMAS-PLATES
CHRISTMAS-SPOONS
SECOND-HAND GOODS

EVERYTHING
PRICE-MARKED

KØBENHAVNS FARVEHANDEL

Specialforretning

- Linolier
- Linoliemaling
- Limfarver

Badstuestræde 9
1209 Kbh. K
Tlf: 33 11 16 81

Danvikar

- det danske vikarbureau med 35 års erfaring

Vikarassistance overalt i Storkøbenhavn

Korrespondenter
Bogholderipersonale
Regnskabspersonale
EDB-personale
Advokatsekretærer
Tekstbehandling sekretærer
Omstilling
Kontorassistenter
Butikspersonale
Demonstratricer
Kantinepersonale
Lagerpersonale
Tekniske tegnere

Tekstbehandling in-house

Microsoft
Lotus
WordPerfect

33 14 30 04

Danvikar A/S
Hyskenstræde 9 · 1207 København K
Fax: 33 14 36 68
E-mail: danvikar@danvikar.dk · Web: www.danvikar.dk

Portræt og PR-fotografi

Vi er en portrætfotografivirksomhed, der har 30 års erfaring på området og er medlem af foreningen Danske Billedautorer under Copydan.

Vi udfører portrætter med fuld garanti, som kan leveres som digital fil eller som traditionel papirkopi.

Centralt beliggende atelier i Badstuestræde i København.

Priser fra 1270,-

PLOUG
FOTOGRAFI

PLOUG-FOTOGRAFI

Badstuestræde 15
ploug@c.dk

1209 Kbh. K.
www.ploug-fotografi.dk

Tlf. 33 15 56 66